

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Załącznik do Zarządzenia Nr 18/2021
Dyrektora Centrum Usług Społecznych
W Bukowsku
z dnia 31 grudnia 2021 roku

Plan Organizowania Społeczności Lokalnej w Gminie Bukowsko

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

SPIS TREŚCI

- I. ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ- CELE DO REALIZACJI W RAMACH DZIAŁALNOŚCI CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE BUKOWSKO**
- II. ANALIZA DIAGNOZY POTRZEB MIESZKAŃCÓW I POTENCJAŁU USŁUGOWEGO WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE BUKOWSKO**
- III. PROJEKTOWANIE OSŁ (ORGANIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ)**
- IV. WDRAŻANIE AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ Z WYKORZYSTANIEM MIESZKAŃCÓW GMINY BUKOWSKO (SAMOPOMOC I WSPARCIE SĄSIEDZKIE, WOLONTARIAT)**
- V. GMINA BUKOWSKO- CHARAKTERYSTYKA I ZASOBY**
- VI. KWARTALNY HARMONOGRAM OSŁ NA ROK 2022**
- VII. PODSUMOWANIE**

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

I. ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ - CELE DO REALIZACJI W RAMACH DZIAŁALNOŚCI CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE BUKOWSKO

Plan Organizowania Społeczności Lokalnej (OSL) jest ważnym narzędziem profilującym działalność centrum usług społecznych. Jest on dokumentem wewnętrznym, opracowywanym przez zatrudnionego w centrum organizatora społeczności lokalnej. Plan jest przygotowywany w celu metodycznego uporządkowania pracy środowiskowej, obejmującej ogół działań na rzecz integracji i rozwoju wspólnoty samorządowej. Operacyjnym celem tego dokumentu jest określenie zasad i sposobów organizowania działań wspierających o charakterze samopomocowym, sąsiedzkim i wolontaryjnym.

Usługa OSL adresowana jest do społeczności zamieszkującej daną gminę, w tym do osób znajdujących się w najtrudniejszym położeniu (wykluczonych społecznie, ubogich itp.).

CEL GŁÓWNY- Utworzenie nowych rozwiązań w zakresie integracji społecznej i rozwoju usług społecznych adresowanych do ogółu mieszkańców gminy Bukowsko.

- Praca w zakresie wzbudzenia potrzeby kontaktu i pomocy/ tworzenie więzi wspólnotowych oraz poczucia współodpowiedzialności za siebie, innych i otaczające środowisko.
- Wspieranie i wzmacnianie grup/społeczności/ indywidualnych przypadków znajdujących się w najtrudniejszym położeniu (zagrożonych wykluczeniem społecznym).
- Inicjowanie i wzmocnienie poczucia solidarności społecznej, głównie solidarności sąsiedzkiej, organizacji pomocy wzajemnej/ sąsiedzkiej, oraz tworzeniu świadomości wspólnoty, przynależności miejsca, losu i sytuacji.
- Utworzenie grup, w których zostanie przełamana izolacja i osamotnienie, ponowne zacieśnienie więzi emocjonalnych, międzyludzkich oraz sieci znajomości przedmiotowych.

Cele w procesie OSL są konkretyzowane przez cele szczegółowe dla każdej społeczności, z zachowaniem szacunku dla ich specyfiki w tym dynamiki lokalnych procesów społecznych. Partycypacyjne wyznaczenie celów szczegółowych jest zadaniem organizowanych społeczności, przy wsparciu osób pełniących role wskazane w niniejszym planie.

Najważniejsze przesłanki, z których wynika przedstawiony plan nastawiony na ww. cele to:

1) założenia metodologiczne modelu OSL sformułowane w ramach pracy członków Ogólnopolskiego Forum Organizatorów Społeczności Lokalnej w latach 2013-20. Ponadto w kontekście metodologicznym uwzględnione zostaną tu są także przepisy ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

2) wnioski z diagnozy społecznej przeprowadzonej na potrzeby procesu wdrażania CUS w Bukowsku

W planie zostały przyjęte trzy kluczowe zasady:

- 1) zasadę precyzyjnego dostosowania planowanych działań do specyfiki społeczności lokalnych.
- 2) zasadę kompleksowości wsparcia, w którym OSŁ jest elementem wsparcia pakietów usług projektowanych w ramach CUS.
- 3) komplementarności planu OSŁ z innymi elementami "Planu wdrażania CUS", zarówno na poziomie merytorycznym, jak i organizacyjnym systemu usług społecznych w Bukowsku.

Realizacji OSŁ w Gminie Bukowsko towarzyszyć będzie analiza doświadczeń Ośrodków Pomocy Społecznej w Polsce, które realizują środowiskową pracę socjalną zgodną z modelem OSŁ, z uwzględnieniem wymogów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, tj. takich przepisów jak:

Art 2 – w myśl którego możliwa jest współpraca z potencjalnymi dostawcami usług społecznych, przede wszystkim z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej;

Art. 4-7 – w zakresie gotowości do rozwinięcia niniejszego Planu na potrzeby przyszłych prac planistycznych i legislacyjnych w zakresie prawa lokalnego wskazanego w ustawie,

Art. 20 – w zakresie struktury i zawartości niniejszego opracowania,

Art. 27 – w zakresie zapewnienia komplementarności OSŁ z zadaniami organizatora usług społecznych,

Art. 29 – w zakresie zapewnienia komplementarności OSŁ z zadaniami koordynatora indywidualnych planów usług społecznych;

Art. 31 – w zakresie zapewnienia komplementarności OSŁ z zadaniami organizatora pomocy społecznej,

Art. 32 – w zakresie spójności niniejszego planu z zadaniami organizatora społeczności lokalnej określonymi przez ustawę.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

II. ANALIZA DIAGNOZY POTRZEB MIESZKAŃCÓW I POTENCJAŁU USŁUGOWEGO WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE BUKOWSKO

W 2021r. na terenie Gminy Bukowsko została przeprowadzona Diagnoza potrzeb mieszkańców i potencjału usługowego wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych w Gminie Bukowsko.

Osoby biorące udział w badaniu wskazały, iż największym problemem na terenie Gminy jest alkoholizm (77,0%). Problemy z nadużywaniem alkoholu mają negatywne skutki i stanowią przyczynę innych problemów społecznych. Kolejnymi problemami, na który zwracają uwagę respondenci jest trudna sytuacja ludzi starszych (44,3%), brak dostępu do informacji i poradnictwa (40,8%) oraz problemy zdrowotne lokalnej społeczności (39,7%) a także długotrwała lub ciężka choroba (36,8%), trudna sytuacja mieszkaniowa (35,6). W opinii osób badanych problem stanowi również dostęp do edukacji (szkoły – ich liczba, profil, dostępność, dojazd do szkół, rekreacja i kultura– 32,8%) oraz bezrobocie (32,2%). Nadmienić należy, iż do ważnych problemów społecznych występujących na terenie gminy Bukowsko należą również: bezradność w sprawach opiekuńczo– wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (28,7%), przemoc w rodzinie (28,7%) oraz trudna sytuacja rodzin wielodzietnych i niepełnych (25,9%). Na terenie Gminy Bukowsko występują także inne problemy społeczne, jednakże nie są one mocno odczuwalne przez mieszkańców i stanowią margines w życiu codziennym.

Mieszkańców Gminy Bukowsko, którzy wzięli udział w Diagnozie zapytano także o wskazanie działań, które w ich opinii należy podjąć, aby wyeliminować lub ograniczyć problemy, które występują na terenie Gminy Bukowsko.

Najbardziej popularne wskazania dotyczyły: organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz pomoc i poradnictwo specjalistyczne (psycholog, pedagog, logopeda, prawnik, rodzinne, itp.). Inne działania, które są w kręgu potrzeb badanych to zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3, profilaktyka uzależnień i przemocy wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, a także organizowanie warsztatów/zajęć rozwijających zainteresowania.

Wśród nowych usług społecznych, badani zainteresowani są działaniami ukierunkowanymi dla rodzin. Spośród przedstawionej listy zdecydowana większość, uważa za stosowne utworzenie: placówek wsparcia dziennego/świetlic dla dzieci i młodzieży, klubów rodzica (prelekcje ze specjalistami, animator dla dzieci, pedagog podwórkowy), utworzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego oraz prowadzenie terapii dla dzieci/młodzieży. Ww. inicjatywy cieszyłyby się największym zainteresowaniem mieszkańców Gminy Bukowsko.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Wprowadzenie na terenie Gminy Bukowsko Placówek Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej oraz zapewnienie możliwości korzystania z usług psychologa w ww. miejscach jest racjonalnym rozwiązaniem części oczekiwań mieszkańców. Organizacją placówek, które będą znajdować się w Zespołach Szkół na terenie Gminy Bukowsko, zajmą się organizacje pozarządowe (konkurs). W miejscowościach: Bukowsko, Nowotaniec, Pobiedno powstaną placówki, które będą uzupełnieniem oferty świetlicowej szkół i wydłużą godziny ich działania. Do dyspozycji uczniów zostanie uruchomiona pomoc specjalisty z zakresu psychologii, tak więc rodzice nie będą musieli szukać rozwiązań problemów w sąsiednich gminach.

Utworzenie Świetlicy Socjoterapeutycznej w Nadolanach będzie kolejnym krokiem podejmowanym w celu wspierania rodzin dysfunkcyjnych. Zapewnienie usług w postaci logopedy oraz specjalisty ds. diagnozy społecznej dziecka i rodziny umożliwi otrzymanie pomocy i wsparcia w warunkach przyjaznych dla mieszkańców Gminy Bukowsko.

Placówki, które powstaną, zarówno na terenie Zespołów Szkół, jak i w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej (Nadolany), służyć będą społeczności lokalnej, będą miejscem spotkań, integracji oraz szansą na skorzystanie z pomocy specjalistów. W dalszych planach, można uwzględnić wykorzystanie ww. placówek do podejmowania kolejnych działań animacyjnych, mających za zadanie jednoczenie środowiska lokalnego i tworzenia kapitału społecznego.

W ramach planowanych działań zakłada się:

- systematyczne badanie potrzeb i problemów grup oraz społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wyszukiwanie i wspieranie lokalnych liderów,
- budowanie lokalnego partnerstwa,
- organizowanie spotkań z grupami docelowymi, w szczególności z grupami osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- organizowanie edukacji społecznej i obywatelskiej,
- inicjowanie i rozwijanie ruchów samopomocowych i obywatelskich,
- promowanie i organizacja wolontariatu,
- wspieranie lokalnych inicjatyw,
- wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji pozarządowych,
- rzecznictwo interesów osób i grup marginalizowanych oraz organizowanie dla nich wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych.
- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.
- wykorzystamy zaangażowanie aktywnych Seniorów z Gminy Bukowsko - nadając im kategorię „wolontariatu osób dojrzałych”, obejmującą osoby w wieku 60 lat i starsze.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

III. PROJEKTOWANIE OSL (ORGANIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ)

W ogólnopolskim dorobku metodycznego OSL, w tym przede wszystkim opracowań przygotowanych przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, kluczowymi elementami na których powinno się opierać proces planowania są:

- 1) pojęcie empowermentu,
- 2) komponenty OSL,
- 3) działania w ramach OSL, czyli: animacja, sieciowanie i planowanie społeczne,
- 4) paradygmat pracy "przez zasoby"(opisany w modelu ABCD).

Empowerment, jest zarówno procesem jak i rezultatem, czyli stanem ostatecznym, oznaczającym uzyskanie siły (mocy), która sprawia, że osoby, grupy, instytucje lub społeczności mogą walczyć o wzmocnienie. Jako proces, empowerment oznacza ułatwienie, umożliwianie i/lub promowanie zdolności do optymalnego oraz kompetentnego funkcjonowania. Jest wzmocnianiem do obrony, do samodzielnego zabiegania o swoje potrzeby, sił jednostek w trudnej sytuacji, zwłaszcza podmiotów słabych, społecznie lub ekonomicznie niewydolnych, upośledzonych, czy też krzywdzonych przez innych lub system. Empowerment obejmuje zarówno wymiar indywidualny, jak i zbiorowy. Pierwszy wiąże się z działaniami i procesami, których celem jest zwiększenie kontroli jednostki nad własnym życiem, wiary w siebie i swoje możliwości, panowanie nad własnym życiem oraz wyposażenie/wzbogacenie jej wiedzy, kompetencji i umiejętności. Wymiar strukturalny odnosi się natomiast do struktur społecznych oraz barier i relacji wpływów, które podtrzymują zróżnicowanie i niesprawiedliwości obniżające szanse objęcia kontroli nad własnym życiem. Jest celem samym w sobie, chodzi bowiem o to, by grupy pozbawione możliwości sprawczych wydobyły się z tego stanu i stały się zdolne do ustanawiania oraz odbudowywania swojego statusu jako równoprawnych, kompetentnych obywateli w społeczeństwie. Empowerment uznaje się za strategię profilaktyki społecznej, którą można stosować w trzech obszarach:

- społeczeństwo: empowerment jako zwiększenie partycypacji obywateli w demokratycznym sprawowaniu władzy,
- społeczności i grupy celowe: empowerment jako proces i zjawisko wzajemnych oddziaływań jednostek i grup wpływające na polepszenie ich miejsca w układzie wpływów w środowisku,
- jednostki: empowerment jako rozwijanie indywidualnego poczucia kontroli i wpływu na środowisko.

Empowerment ma zarówno wymiar subiektywny, jak i obiektywny, co oznacza, że obejmuje zarówno poczucie, jak i realne poszerzanie zakresu „sprawstwa”, rozumianego jako poczucie

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

kontroli wewnętrznej, czyli świadomości tego, że kolejne zdarzenia są bezpośrednio związane z określonym działaniem podmiotu w tych zdarzeniach uczestniczącego.

SUWAK to skrót od pierwszych liter pojęć kluczowych dla tego podejścia:

- spójność: poziom szacunku, wrażliwości, tożsamości, dbałości o równość szans,
- upodmiotowienie (podmiotowość): poziom wiary w siebie, samooceny, gotowości na zmianę,
- wpływ: poziom poczucia wpływu, decyzyjności,
- angażowanie: poziom wspólnotowego myślenia, zaufania, relacji, motywacji,
- kooperacja (współpraca, współdziałanie): poziom sieci, otwartości, gotowości na współpracę.

Działania w ramach OSL:

- **animacja**- umiejętności asystowania członkom społeczności w procesie organizowania się i działania w grupach zadaniowych:

- identyfikowanie mocnych i słabych stron społeczności, jej zasobów, problemów i szans rozwojowych,
- budowanie relacji społecznych,
- budowanie grupy,
- facylitowanie procesów grupowych,
- doradzanie w zakresie organizowania pracy i kierowania zespołem ludzkim,
- budowanie i podtrzymywanie relacji współpracy międzygrupowej/ międzyorganizacyjnej.

- **sieciovanie**- umiejętności w zakresie budowania sieci społecznych:

- aranżowanie warunków nawiązywania kontaktów i zawiązywania się relacji społecznych,
- dobór odpowiednich do rodzaju sieci mechanizmów komunikacji i współpracy,
- podtrzymywanie aktywności sieci i poszczególnych jej członków,
- budowanie i podtrzymywanie metasieci.

- **planowanie społeczne**- umiejętności asystowania członkom społeczności we włączaniu się w procesy tworzenia polityk publicznych:

- uświadamianie w zakresie reguł i mechanizmów tworzenia, i prowadzenia polityk publicznych,
- doradzanie w zakresie możliwości, włączanie się w procesy tworzenia polityk publicznych i form uczestniczenia w nich,
- projektowanie usług,
- organizowanie kampanii społecznych,
- doradzanie w zakresie stosowania właściwych form protestu.

Komponenty OSL:

- diagnoza: oznacza proces zbierania niezbędnych danych dotyczących sytuacji danej społeczności lokalnej oraz ich rozumowe opracowanie, celem poznania przyczyn i przejawów

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

danego zjawiska oraz odkrycia potencjału badanych podmiotów, który będzie wykorzystywany w procesie zmiany,

- aktywizacja: aktywizowanie społeczności lokalnych w oparciu o sieci powiązań i kontakty grupowe, a przede wszystkim o wspólne działanie oraz mobilizowanie ludzi, wyzwalanie i wzmacnianie ich potencjału.

- edukacja: organizuje się wokół czterech aspektów kształcenia, które są filarami kształtowania wiedzy dla każdej jednostki uczącej się przez całe życie: uczyć się, aby wiedzieć, aby działać, aby żyć wspólnie i aby być (Delors, 1998). W procesie organizowania społeczności lokalnej wykorzystywana jest edukacja środowiskowa i społeczna (Theiss 1996, Mendel 2001), realizowana jako poza formalna i nieformalna.

- integracja: to proces tworzenia (tworzenia się) całości z mniejszych elementów (scalanie, scalenie). Proces tworzenia całości (społeczności) dokonuje się przez powoływanie do życia wspólnych instytucji, a nade wszystko przez kreowanie wspólnych wartości, wzorców działania, poglądów i interesów.

Komponenty te nie są odrębnymi elementami, wdrażanymi jako kolejne etapy pracy środowiskowej, ale są ze sobą ściśle powiązane. W praktyce powinny się wzajemnie przenikać i uzupełniać, tworząc warunki brzegowe do wywołania pożądanego zmiany społecznej. Oznacza to, że każde przedsięwzięcie realizowane w ramach OSL powinno mieć charakter zarazem diagnostyczny, aktywizujący, integracyjny, jak i edukacyjny.

Model ABCD to schemat (ogólny model ramowy) mający służyć zrozumieniu, planowaniu i ewaluacji procesu rozwoju społeczności lokalnej. Model kładzie nacisk na udział w rozwoju i doskonaleniu wszystkich zainteresowanych stron, w tym zwłaszcza członków społeczności. Zachęca do formułowania jasnych i przejrzystych celów, jakie zamierzają osiągnąć poszczególne strony działania – członkowie społeczności, władze lokalne, wolontariusze, czy podmioty finansujące. Ramowe założenia pozostają jednak elastyczne i uwzględniają kolejne etapy rozwoju społeczności. Model ABCD zaleca, żeby wszystkie zainteresowane strony, włącznie z organizacjami społecznościowymi, zostały zaangażowane w:

- planowanie zmian, co dotyczy też negocjacji i uzgodnień co do wkładu (środków dostępnych do pracy), procesów uczenia się oraz oczekiwanych efektów i rezultatów,
- ewaluację postępów, w czym zawierają się porozumienie w sprawie wykorzystywanych wskaźników, uczestniczenie w zbieraniu danych, uczestniczenie w wyborze ewaluatorów oraz obecność przy ocenie dowodów, a więc dzielenie się nauką i refleksjami wynikającymi z procesu,
- decydowanie o odpowiednich zmianach w polityce i praktyce na podstawie dowodów zebranych podczas ewaluacji.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

W ten sposób model ABCD promuje autentyczne partnerstwo w zakresie ewaluacji i planowania. Dzięki takiemu podejściu różne perspektywy i oczekiwania zaangażowanych stron mogą zostać sformułowane, wyjaśnione i przyjęte. Następnie można podjąć decyzje co do najistotniejszych problemów, można ustalić realne cele, a w końcu rozpoznać zachodzące zmiany. Dzięki klarownemu i uzgodnionemu wspólnie programowi ewaluację można postrzegać raczej jako narzędzie służące do nauki, nie zaś kolejną formę nacisku.

IV. WDRAŻANIE AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ Z WYKORZYSTANIEM MIESZKAŃCÓW GMINY BUKOWSKO (SAMOPOMOC I WSPARCIE SĄSIEDZKIE, WOLONTARIAT)

Podstawą pracy OSŁ, jest rozpoznanie środowiska lokalnego i potrzeb mieszkańców. Praca z ludźmi, należy do podstawowych obowiązków OSŁ, przede wszystkim wchodzenie z nimi w bezpośrednie interakcje, co umożliwia stworzenie podwalin pod przyszłe działania. Dzięki temu organizator poznaje aktywnych uczestników życia społecznego oraz potencjalnych liderów wśród mieszkańców, instytucji/organizacji gotowych do zaangażowania w działania na rzecz drugiego człowieka. Działania, o których mowa, mają na celu budowanie szerokiej sieci współdziałania ukierunkowanego na zmianę. Warto również pamiętać o osobach, które są niechętne lub krytycznie podchodzą do planowanych działań. Znając opinie, argumentacje oraz ich obawy, OSŁ będzie w stanie lub spróbuje wyjaśnić i rozwiązać wątpliwości.

OSŁ w celu aktywizacji społeczności, będzie wspólnie (w trakcie zorganizowanych spotkań) określał plan oraz struktury działania. Po pierwsze należy ustalić i określić problem, który istnieje w danej grupie i znaleźć rozwiązanie. Dlatego też wspólne wyznaczenie głównego problemu danej społeczności pozwoli na jego rozwiązanie, a jednocześnie spowoduje aktywizację społeczności lokalnej.

W trakcie realizacji zadania nie można zapomnieć o równoległym szukaniu odpowiedzi na pytania związane z problemem m.in.: Co z danym problemem, potrzebą zrobić, w jaki sposób go rozwiązać oraz kto ma wpływ na jego rozwiązanie? Kto chciałby wejść do komitetu organizacyjnego?

Opracowanie planu działania, który jest konkretny i racjonalnie wykonalny, oznacza konieczność udzielenia odpowiedzi na jeszcze inne pytania, a mianowicie: co chcemy zrobić? kiedy? w jaki sposób? kto będzie odpowiadał na konkretne działania? oraz jakie zasoby i fundusze będą potrzebne i jak je zdobyć?

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Pracy OSŁ, a w szczególności początku, zasadnym jest skupienie się na konkretnych działaniach, przynoszących szybkie, wymierne i zauważalne efekty. Sukces, który jesteśmy w stanie dotknąć i zobaczyć, buduje wspólnotę, daje poczucie siły, przynależności, mobilizuje do podjęcia kolejnych inicjatyw.

Po fazie planowania OSŁ wspólnie z pozostałymi członkami grupy przystępuje do wykonania zaplanowanych działań. Ważnym elementem pracy w tym momencie jest wspieranie i motywowanie uczestników. Ostatnią fazą pracy OSŁ będzie monitorowanie i ocena efektywności działań, w którą należy zaangażować wszystkich uczestników procesu. Do budowania potencjału społeczności lokalnej, należy zauważać i wskazywać zmiany. Trzeba podejmować działania, które przyniosą konkretne wyniki, rezultaty, a efekt zbiorowego wysiłku ludzi będzie zauważalny w otaczającej lokalną społeczność rzeczywistości np.: zbudowanie placu zabaw, tor szkoleniowy dla psów. OSŁ w tym samym czasie musi widzieć proces zachodzących zmian, wzmacniania danej społeczności, współpracy, a w szczególności poczucia empowermentu, czyli poczucie sprawstwa.

Prowadzona praca OSŁ według ww. schematu przyczyni się do aktywizowania społeczności. Mieszkańcy gminy działający w swoich wspólnotach lokalnych, grupach będą współodpowiedzialni za podejmowane w ich sprawach decyzje. Jedynie siła i mobilizacja wspólnot stanowi szansę na rozwój, aktywizację, tworzenie prawidłowych postaw obywatelskiej i odpowiedzialności za wspólne dobro. OSŁ jest powołany do budzenia aktywności społecznej, aby w przyszłości dochodziło do samoorganizowania się i rozwiązywania konkretnych problemów danej społeczności, przez daną społeczność.

Organizatorowi Społeczności Lokalnej powinna przyświecać zasada realizowania działań na rzecz społeczności przy zaangażowaniu mieszkańców i miejscowych zasobów, powinien również dążyć do wyłonienia lokalnych liderów i wolontariuszy, którzy przy wsparciu swoich sąsiadów i znajomych, będą w stanie realizować własne pomysły, rozwiązywać problemy i konflikty. Tu też ważnym zadaniem OSŁ, jako animatora społecznego, będzie mobilizowanie mieszkańców wspólnot lokalnych gminy do działania, bez przyjmowania przywództwa, będzie również przyglądał się rozwojowi wolontariatu oraz wspierał tworzenie się różnorodnych inicjatyw społecznych i grup obywatelskich. Tak więc, zaangażowani mieszkańcy, wyłonieni liderzy, wolontariusze będą mogli wykonywać pracę na rzecz innych, między innymi: świadczyć pomoc dzieciom w nauce w lokalnej Placówce Wsparcia Dziennego, pomagać pracownikom CUS podczas dystrybucji żywności, będą mogli opiekować się chorymi oraz animować czas wolny osób starszych w Klubach Seniora.

W ramach działań wspierających wykorzystane zostanie także wsparcie sąsiedzkie, tak uwidaczniające się zwłaszcza teraz w okresie epidemii COVID-19 - kiedy to poprzez zakupy spożywcze, zakup lekarstw sąsiedzi pomagają swoim starszym, samotnym sąsiadom. Warto, aby takie działania oraz społeczna empatia była codziennością, a nie potrzebą w okresie zagrożenia.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

V. GMINA BUKOWSKO- CHARAKTERYSTYKA I ZASOBY

Bukowsko jest gminą wiejską położoną w środkowej części powiatu sanockiego, w południowej części województwa podkarpackiego. Sąsiaduje z gminą Komańcza, gminą Zagórz oraz gminą Zarszyn.

Siedzibą władz gminy jest miejscowość Bukowsko (Bukowsko 290, 38-505 Bukowsko). Dominująca część mieszkańców zajmuje się rolnictwem, o czym świadczy struktura gruntów na terenie gminy (55% zajmują użytki rolne). Natomiast tereny leśne zajmują 41,3% powierzchni gminy.

W skład gminy wchodzi trzynaście miejscowości: Bukowsko, Dudyńce, Karlików, Nadolany, Nagórzany, Nowotaniec, Płonna, Pobiedno, Tokarnia, Wola Piotrowa, Wola Sękowa, Wolica i Zboiska (zamieszkałych przez około 5.500 mieszkańców) oraz cztery nieistniejące miejscowości historyczne: Bełchówka, Kamienne, Przybyszów i Ratnawica.

Gmina Bukowsko położona jest na terenie Karpat Zachodnich, w obrębie Dołów Jasielsko-Sanockich i Beskidu Niskiego. Doły Jasielsko-Sanockie, charakteryzują się licznymi kotlinkami rozdzielonymi przez niskie pogórza o stokach rzadko przekraczających 100 m. Kotlinki odwadniane są przez liczne rzeki, z których największa to Sanoczek.

Na przełomie 2010/11 roku krajobraz Gminy Bukowsko wzbogacił się o dziewięć 80-metrowych elektrowni, a powstałe przy ich budowie drogi stanowią znakomite szlaki dla wypraw rowerowych, konnych, samochodowych i rodzinnych spacerów. Wyznaczone szczytami gór szlaki, same w sobie posiadają doskonałe walory rekreacyjne, a powstałe punkty widokowe zapierają dech w piersiach dzięki uzyskanej przestrzeni nad szczytami mniejszych wzniesień.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

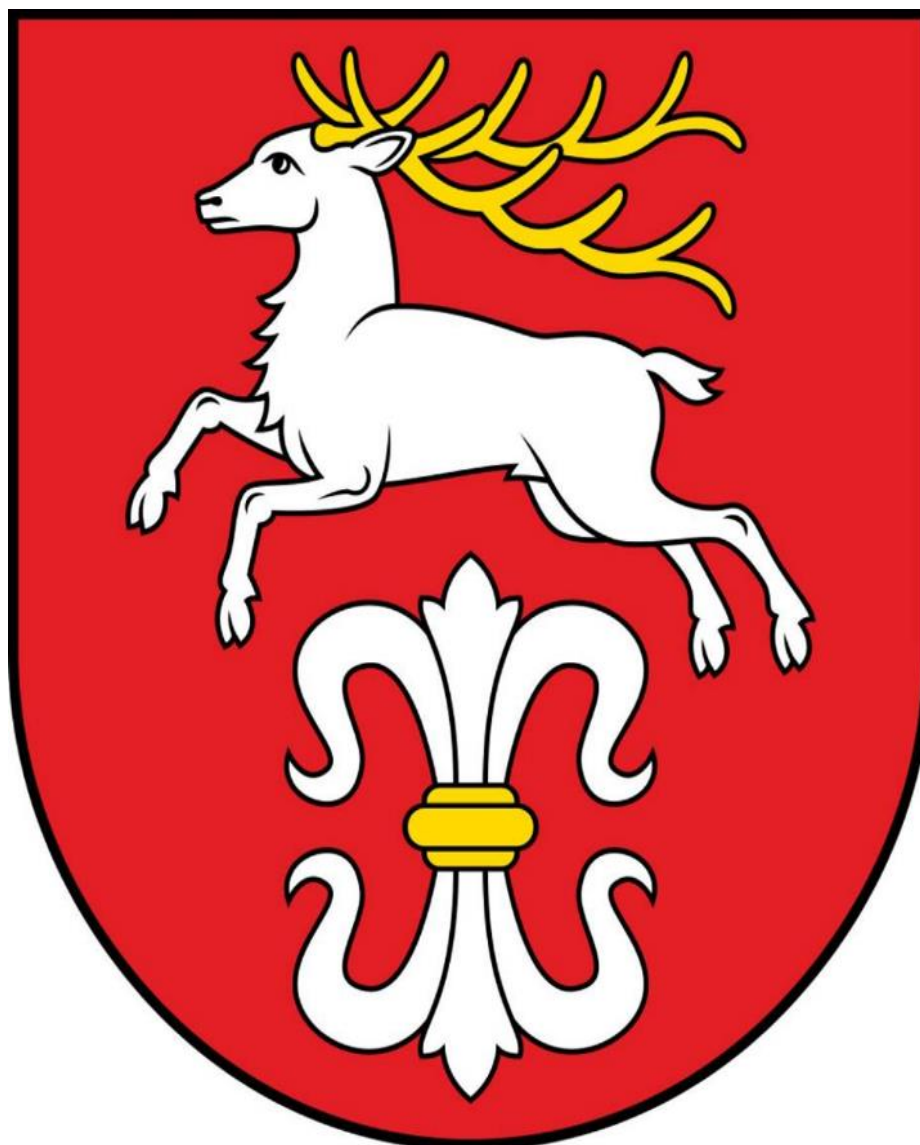

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Herb Gminy Bukowsko to w polu czerwonym od czola jeleń biegnący srebrny z porożem złotym, od podstawy lilia podwójna srebrna z przepaską złotą.

Barwy herbu wywodzą się od barw herbu Gozdawa, czyli czerwone pole i srebrno-złote godła. Tak uzyskane barwy herbu odpowiadają także barwom narodowym.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

VI. HARMONOGRAM OSL na lata 2021- 2022

OBSZAR DZIAŁAŃ	ZADANIA	REALIZATOR	TERMINY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ
Animacja	Spotkania w celu wyłonienia liderów poszczególnych sołectw Gminy Bukowsko	CUS - OSL	Październik 2021r. - Marzec 2022r.
	Spotkania ze społecznością lokalną w miejscowości Tokarnia, w celu rozpoznania potrzeb, problemów społeczności lokalnej	CUS - OSL	Styczeń 2022r.- Kwiecień 2022r.
	Zachęcanie instytucji lokalnych do włączania się w świadczenie usług społecznych i rozszerzanie ich oferty CUS	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
	Systematyczne przekazywanie informacji na temat prowadzonych działań metodą OSL, korzyści z tego płynących oraz oczekiwań mieszkańców	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
	Organizowanie Społeczności Lokalnej - kampania informacyjna przy użyciu różnych nośników informacji np. ulotki, broszurki, plakaty	CUS - OSL	Styczeń 2022r.- Grudzień 2022r.
	Utrzymywanie stałego kontaktu z mieszkańcami w celu monitorowania bieżących potrzeb poprzez upublicznienie numeru telefonu kontaktowego, adresu email, strony internetowej, itp.	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
	Organizacja imprez integracyjnych z aktywnym udziałem mieszkańców z wykorzystaniem ich potencjału i umiejętności	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

	Budowanie partnerskich relacji pomiędzy OSL a mieszkańcami w celu zwiększenia przepływu informacji istotnych do skutecznego działania i planowania działań na kolejne okresy	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
Sieciowanie	Pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji działań OSL.	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
	Włączanie do działań OSL partnerów spoza instytucji publicznych.	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
	Nawiązanie współpracy z okolicznymi przedsiębiorcami w celu wsparcia działań OSL	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
	Włączenie do działania OSL osób publicznych i samorządowców.	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
	Uzgodnienie wsparcia działań i włączenia się w ich realizację poprzez instytucje kultury, sportu, rekreacji, osób aktywnych i innych – zebranie pomysłów, zakres włączenia mieszkańców, itp	CUS - OSL	Październik 2021r. - Grudzień 2022r.
Planowanie społeczne	Spotkania podsumowujące działania OSL z udziałem liderów, partnerów, i innych osób oraz ustalenie planów działania na przyszłość	CUS - OSL	Październik 2022r. - Grudzień 2022r.
	Prezentacja dotychczasowego dorobku OSL i opracowanie planu działania na kolejne okresy.	CUS - OSL	Październik 2022r. - Grudzień 2022r.

Projekt pt.: *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Bukowsko*
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

VII. PODSUMOWANIE

Organizator Społeczności Lokalnej w swoich planach uwzględnia zagrożenia związane z trwającą na terenie kraju pandemią COVID- 19. Nadmienić należy, iż integracja społeczna w tym momencie wystawiona jest na próbę. Z jednej strony ludzie boją się kontaktów, spotkań, wspólnych rozmów w realu, z drugiej jednak strony tęsknią za tym wszystkim co jeszcze jakiś czas temu było określane mianem normalności. Zauważyć również trzeba, że potrzeba niesienia pomocy jest bardzo ważna, w szczególności dotyczy to osób starszych i z niepełnosprawnościami. Lokalne, sąsiedzkie itp. inicjatywy powinny się rozwijać lub rozrastać, wchłaniać coraz szersze grono mieszkańców Gminy. Oczywiście wszystkie działania należy prowadzić z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i przestrzeganiem higieny związanych ze stanem epidemii w Polsce.

Wdrożenie Planu Organizowania Społeczności Lokalnej, może nieść za sobą szereg ryzyk, wynikających z różnych przyczyn, min.: brakiem zainteresowania odbiorców działaniami OSŁ(zamknięcie mieszkańców na nowatorskie działania, przyzwyczajenia do niezmiennego rytmu prowadzonego życia, nie oczekują, bądź nie wierzą, że w ich społeczności mogą zajść pozytywne zmiany, tak więc pracę należy rozpocząć metodą „małych kroków” angażując mniejszą liczbę mieszkańców i rozwijać ww. działania, pokazując efekty jakie można osiągnąć).